

100 Հարց Ս.

Հաղորդութեան Մասին 89) Որո՞նք են բաղադրը հացի նախատիպերը հին ուխտի մէջ:

Մեր եկեղեցւոյ վարդապետները եւ հայրերը իրենց հոգեշահ երկերուն մէջ հին կտակարանէն կը վակայակոչեն շարք մը հատուածներ, որոնք Ս. Հաղորդութեան խորհուրդի բաղադրը հացի նախորինակներն են: Անոնք են՝

* Աբրահամ Նահապետը բաղադրը հացով կը կերակրէ Տէրը (Ծննդ.1816): Ըստ Ս. Ներսէս Շնորհալիին՝ Աբրահամի սեղանը վերնատան սեղանի նախորինակն է: Ինչպէս այստեղ Աստուած անմարմնաբար ճաշակեց Աբրահամի սեղանէն, այնպէս ալ վերջին ընթրիքին, իր Մարմինը բաշխեց աշակերտներուն՝ Աբրահամի գաւակներուն:

* Ղովտը հրեշտակներուն համար ընթրիք պատրաստեց, բաղադրը հաց եփեց եւ անոնց հիւրասիրեց (Ծննդ:19/3):

* Մովսէս պատուիրեց իրայէլացիներուն եօթ օր բաղադրը ուտել (Ելից: 12/15):

Բաղադրը կը խորհրդանշէ Ս. Հաղորդութեան խորհուրդը, իսկ եօթ օրերը՝ այս կեանքի եօթը ժամանակաշրջանները:

* Աստուած Մովսէսին պատուիրեց քառութեան սեղանին դնել առաջաւորութեան հացը, որը նոյնպէս բաղադրը էր (Ելից 25/30 Ղեւ: 24/5-9- Ա.Թագ. 21/4):

90) Ինչպէ՞ս կը բացատրեն իրենց տեսակետը միւս եկեղեցիները, որոնք խմորեալ հաց կ'օգտագործեն:

ԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՍԵԼԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ 1.-ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԸ

Աստուածաշունչին համար կ'ըսեն, թէ սխալ է «Հին Կտակարան» եւ «Նոր Կտակարան» կոչել անոր երկու բաժինները, այլ գանոնք պէտք է կոչել «Եբրայական Ս. Գրութիւններ» եւ «Յունական Ս. Գրութիւններ», մինչդեռ նոյնինքն Աստուածաշունչի մէջ երկու անգամ Պօղոս առաքեալի կողմէ գործածուած կը գտնենք «Կտակարան» (= Ուխտ) բառը՝ Հին եւ Նոր Կտակարաններու համար: Տէս Բ. Կոր. 3.6 եւ 14: Գաղ 4.24:

2.- Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Երրորդութեան համար կ'ըսեն՝ թէ չկայ Երրորդութիւն, որ իբրեւ թէ հեթանոսական է. այլ, կայ միակ Աստուած մը՝ Եհովան, որուն Որդին (բայց Աստուած չէ՛) Յիսուս Քրիստոսն է: Երրորդութեան «անտրամաբանական» վարդապետութիւնը Սատանային կողմէ հնարուած է, - կ'ըսեն, - բնաւ չի յիշուիր Աստուածաշունչին մէջ:

Բայց ասիկա բնաւ շիտակ չէ: Թէեւ «Երրորդութիւն» բառը չկայ Աստուածաշունչին մէջ, բայց անոր մասին վկայութիւնները բազմաթիւ են, եւ անհրաքելի: Յիսուս ինք իր աշակերտներուն պատուիրեց. «Գացէ՛ք բոլոր ազգերը աշակերտեցէ՛ք, մկրտեցէ՛ք գանոնք յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ» (Մտթ. 28.19): Պօղոս Առաքեալ...

Միրելի ընթերցող, ՃՐԱԳ քերթը ամէն Կիրակի կը բաժնուի մեր ժողովուրդին, եկեղեցիներու բանկային մօտ: Նաեւ՝ Facebook-ի վրայ փնտռել «Jerak կամ ՃՐԱԳ», ապա սեղմել «Like»ը, կարդալու կամ անդամագրուելու համար:

ՀԱՍՅԷ.

ՔՈՒ ԽՕՍԵՂ ԽՄ ՈՏԹԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՄ ՇԱԽՂՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (Ս. 119-105)

ԺԱ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2018 ԹԻՒ 1

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ Գրծ. 6.8-8.2: ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻՏՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՅՈԿՅԱՆՆՈՒ 12.24-26

Վստահ գիտցէք, որ եթէ ցորենի հատիկը հողին մէջ չիյնայ եւ չմեռնի, ինք որպէս առանձին հատիկ կը մնայ, իսկ եթէ մեռնի, բազմաթիւ հատիկներ կուտայ: Ով որ իր անձը կը սիրէ կը կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ իր անձը կ'անտեսէ այս աշխարհի վրայ զայն յալիտեմական կեանքին համար պահած կ'ըլլայ: Ով որ ուզէ ինձի ծառայել՝ պէտք է ինձի հետեւի, եւ ինձի ծառայողը պիտի ըլլայ հոն՝ ուր ես կը գտնուիմ: Եւ Հայրս պիտի պատուէ ինձի ծառայողը:

Քրիստոսի եկողը ունայն պիտի չդառնայ

«Չեմ ուզեր գիրեմք անօթի տուն դրկել, որպէսզի չըլլայ թէ քամբու ընթացքին մարին» (Մտք. 15.32): Քրիստոս մարդուն միայն հոգեւոր անօթութեամբ չէ, որ մտահոգ է, այլ՝ նաեւ ֆիզիկական անօթութեամբ: Ուշագրաւ է, որ ան երրորդ օրուայ աւարտին հասնելէ ետք միայն է որոշեց կերակրել եւ արձակել գիրեմք: Կարծէք ի՞նքն էր, որ անօթեցուց եւ կերակրեց գիրեմք (Բ.Օր 8.3): Սա կը պարզէ, որ Քրիստոս կրնայ իրեն դիմողին եւ իրմէ բան մը ինդրողին իսկոյն պատասխան չտալ, այլ միայն այն ատեն՝ երբ կարենայ անոնց ներսիդին հոգեւոր ծարաւ մը գրգռել: Յիսուս իրեն եկողին դատարկ չի վերադարձներ: Ուստի, լայն բաց բերանդ եւ ան պիտի լեցնէ (Սղ. 81.10):

ՈՍԿԵՂԵՆ ՀԱՄԱՐ

Իմաստութիւնը ճանապարհներուն սկիզբը կը փառաբանուի եւ հրապարակներուն վրայ բարձրաձայն կը հռչակուի, պարիսպներուն բարձունքէն կը քարոզուի, ամրոցներուն դռներուն կը յայտարարուի եւ քաղաքներու դարպասներուն համարձակօրէն կը խօսուի:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՅՈՅ Ա. ԾՆՈՒՆԴԸ

Ա. Ծննդեան եւ Ա. Զատկի նախորդ օրը կը կոչուի Ճրագալոյց: Ճրագալոյց կը նշանակէ նրագ վառել, մոմ վառել: Կարեւոր եւ մեծ տօներու առթիւ սովորութիւն էր եկեղեցւոյ կանթեղները վառել եւ ներկայ հաւատացեալներուն մոմ բաժնել՝ վառելու համար: Այժմ նրագալոյց կը կոչուին Ա. Ծննդեան եւ Ա. Զատկուան նախորդ օրերը:

Հայաստանեայց եկեղեցւոյ մէջ միայն երկու անգամ երեկոյեան Ա. Պատարագ կը մատուցուի՝ Ա. Ծննդեան եւ Ա. Զատկուան Ճրագալոյցին: Ժամերգութեանն ետք կը կատարուի Ա. Գրային ընթերցումներ: Ճրագալոյցին օրը յատկանշական է մանաւանդ Դանիէլ Մարգարէի ընթերցումը, որմէ անմիջապէս ետք կը սկսի Ա. Պատարագը:

Պատարագի ընթացքին բազմաթիւ հաւատացեալներ կը հաղորդուին: Իսկ պատարագէն ետք կը կատարուի յաջորդ օրուան տօնի նախատօնակը:

Ճրագալոյցի ընթրիքին համար իւրաքանչիւր գաւառ եւ միջավայր առաւել կամ նուազ չափով իրարու նման իւրայատուկ սովորութիւններ ունենին:

Այդ օրը, սովորաբար, ընթրիք բաղկացած կ'ըլլայ ձկնեղէնէ, բանջարեղէնէ եւ ապուրէ:

Ճրագալոյցի երեկոն կը կոչուի նաեւ Խթում: Խթումը կարելի է ուտիքի նախատօնակ համարել:

Հայկական սովորութիւն է, որ Խթման երեկոյեան ընտանիքի անդամները միասնաբար հաւաքուին ընտանիքի երէց անդամին բնակարանը, ի նշան յարգանքի: Այս ձեւով ամբողջ ընտանիքը կը համախմբուի սիրոյ սեղանին շուրջ՝ բաժնելով «Բարի Լուր»ը եւ նշակելով ու միասնաբար վայելելով Խթման սիրոյ սեղանը:

Նոյն օրուան ժողովրդական սովորութիւն է, որ երեկոյեան խումբ խումբ եկեղեցւոյ դպրաց դասի անդամներ այցելեն հաւատացեալներու տունները անտեսելու համար Քրիստոսի Ծնունդը:

Լիբանանի Թեմէն ներս անտեսելու արանդութիւնը կը շարունակուի մինչեւ օրս: Ծիսական շրջաններուն մէջ եկեղեցւոյ դպրաց դասի անդամները, ինչպէս նաեւ Կիրակնօրեայ դպրոցներու աշակերտները կ'այցելեն հաւատացեալներու տունները եւ կ'անտեսեն Քրիստոսի Ա. Ծննդեան անտեսը:

Հարձ.- Ի՞նչ է Տարագը:
Պատասխան - Աւանդութիւնը սկիզբ կ'առնէ Առաքելական դարուն, երբ առաքելները եւ հոգեւորականները կը շրջէին տունները եւ կ'անտեսէին Յիսուսի Ծնունդը եւ Յարութիւնը: Այս սովորութեան համաձայն քահանաները կը շրջին տուններ՝ քարոզելով եւ անտարանը ընթերցելով:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽՐԱՏՆԵՐԸ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐԸ

Յորդորակներ Սարգիս Շնորհալի

Նախանձախնդիր ըլլանք բարի գործերու եւ առաքելներու նմանելէ չդադրինք: Թէեւ հոգիի բազմաթիւ խեղութիւններ ունինք, սակայն Ան որ մեզ բժշկելու կը կանչէ զօրաւոր է եւ պատրաստ, որ ո՛չ կը շեղի, ո՛չ կ'անարգէ, ո՛չ նեղութենէ կը գարշի, ո՛չ ալ երես կը դարձնէ քարախէն, այլ գիրկը կ'առնէ, սիրով կը համբուրէ, մատանիով ու կօշիկներով կը շքեղացնէ, պատմունճանով կը զարդարէ եւ պարարտ եզր մորթելով մեզ կը զուարճացնէ: Ի տես մեզի տրուած անգուգական այս պատիւին, հրեշտակներու բազմութիւններն անգամ կը չարանան եւ կը նախանձին, որովհետեւ այն ինչ որ իրենք սկիզբէն կը ցանկային տեսնել եւ չտեսան, մենք ձրի շնորհքով ոչ միայն տեսանք, այլեւ վայելեցինք եւ մեռելներէն կենդանացանք:

Արդ, եթէ Ան մեզ այսպիսի սիրով մը սիրեց, մենք եւս պէտք է նոյն չափով եւ կամովին սիրենք զինք. ո՛չ հակադրաբար, բռնի, վախի պատճառաւ կամ վարձատրուելու ակնկալութեամբ, այլ սիրով եւ ամենայն յօժարութեամբ իբրեւ հայր պատուելով եւ ծառայելով: Որպէսզի մեզ սիրով պատիրանին մէջ ծուլացած տեսնելով մեր երեսին չտայ այն խօսքը, թէ՛ «Եթէ հայր եմ ո՞ր է իմ պատիւը, եւ եթէ տեր եմ ո՞ր է իմ երկիւղը» (Մար. Ա.6)

ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ

Փնտռել գՔրիստոս զայն երկրպագելու նպատակով

«Մենք... եկանք երկրպագելու իրեն» (Մտք. 2.2): Մոգերը նորածին Փրկիչը տեսնելու հետաքրքրութենէ մղուած չէ, որ կը փնտռէին զինք: Անոնց նպատակը իրեն երկրպագելն էր: Տարբեր նպատակով պէտք չէ փնտռենք Քրիստոսը: Այսօր որքա՞ն մարդիկ կան որոնք եկեղեցի կ'երթան ո՛չ թէ հանդիպելու Քրիստոսի եւ երկրպագելու իրեն, այլ հանդիպելու իրենց բարեկամներուն: Եկեղեցի կ'երթան ո՛չ թէ լսելու Քրիստոսի ձայնը, այլ լսելու քարոզչին կամ իրարու ձայնը: Ինչպէս մոգերը երբ տուն մտան իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացուցին Յիսուսի վրայ եւ ո՛չ թէ ուրիշ բանի մը վրայ, այնպէս ալ մենք, երբ եկեղեցի երթանք՝ պէտք է մեր հայեացքը կեդրոնացնենք Յիսուսի վրայ:

ՀԱՍԱՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԽՆԴՐԱՆՔ
Յիշէ՛, Տէր, քեզի ծառայողները. Մեր ծնողները, ուսուցիչները, եղբայրներն ու քոյրերը, ընկերները, մեզ կերակրողները, ուխտաւորները, ճամբորդները, մեզ հանգստացնողները, վաստակաւորները, խոստովանողները, ապաշխարողները, գերիները, հիւանդները, նեղեալները, իշխանութեան գլուխ գտնուողները, մեզի չարիք ընողները, բարերարները, թշնամիները, մեզ ատողները եւ անոնք՝ որոնք հաւատքով դաստիարակեցին մեզ:
Յիշէ՛, Տէր, եւ ողորմէ՛:
Բարերար եւ բազումողորմ Աստուած, քու անմոռաց գիտութեամբդ եւ անբաւ մարդասիրութեամբդ յիշէ՛ բոլոր քեզի հաւատացողները, եւ ողորմէ՛ բոլորին: Օգնէ՛ եւ փրկէ՛ ամէն տեսակի վտանգներէն ու փորձութիւններէն: Արժանի ըրէ՛ գոհութեամբ փառաւորելու քեզ՝ Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգի. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն: